

زارگیری

آیین نمایشی گواهی

اهل هوا

گروهی از سیاهان جنوب ایران را **اهل هوا** می نامند که در مناطقی جنوب بندرعباس ، قشم ،میناب، بندر لنگه، بوشهر و جزیره هرمز زندگی می کنند. در مورد این مردم عجیب این که آنها باد را پرستش می کنند. اما آنها هیچ نوع آگاهی در مورد منشا بادهای و دلیل اهمیت آن در زندگی شان ندارند. بسیاری از آنها اعتقاد به باد را به سنت های دیرین نسبت می دهند.

تنها بعضی از بزرگان اهل هوا بر این اعتقادند که خاستگاه بادهای از سرزمینی بسیار دور است. این باد به خلیج فارس می رسد و شخصی را انتخاب می کند و او را بیمار می کند.

مراحل بیمار شدن فرد توسط باد

این بادهای فقیران را بیمار می کنند. فرد ژست خاصی می گیرد و چیزهای نا مفهومی را به زبان جاری می کند. به بیماری که باد وارد بدنش شده جن زده یا زار می گویند.

چه کسانی دچار این بیماری می شوند؟ ولگردان کنار دریا، ماهیگیران، ناخداها و به طور کلی افرادی که توانایی انجام کاری را ندارند بیشتر در معرض این بیماری هستند.

مراحل درمان فرد جن زده

فردی که بیمار

می شود او را نزد پزشک می برند.

اگر پزشک از تشخیص و درمان بیماری عاجز ماند، او را به نزد ملای محل می برند

ملاظها را از راه عبادت استعداد و توانایی های خاصی برای علاج بیماری به دست آورده است

اگر او نیز نتوانست کاری انجام دهد او را به نزد بابا یا ماما زار می برند.

بابا و ماما زار چه کسانی هستند؟

بابای زار به مردی گفته می شود که توانایی تشخیص نوع جن را دارد . او هم چنین می تواند جن را از بدن شخص بیمار خارج کند، مانند بابا ایاد که در بندر لنکه اقامت دارد.

مامای زار به زنی گفته می شود که بیماری زن یا دختر را درمان می کند، مانند ماما حنیفه در جزیره قشم.

هر کدام از این ها نوع بادی که در بدن شخص است را می توانند تشخیص دهند و هر یک از این متخصصان فقط توانایی خروج یک نوع باد از بدن بیمار را دارند.

مثلا بابا ایاد بادی به نام نوبان را ضعیف می کند و جن را از بدن بیمار خارج کند

و ماما حنیفه که خون بیشتری نوشیده است دو باد نوبان و زار را می تواند تشخیص دهد و از بدن بیمار خارج کند.

انواع بادهایی که سیاهان جنوب ایران به آن معتقدند:

باد مشایخ ، باد زار ، باد نوبان ، باد جن ،

باد لیوا

مراحل خروج جن از بدن بیمار

بستگی به قدرت نوع باد مراسم زار ممکن است بین سه روز تا دو هفته به طول می انجامد. در طول مراسم، فرد بیمار از نگاه کردن به سگ، مرغ و از انجام اعمال جنسی منع می شود. بسته به جنسیت بیمار اگر مرد باشد از بابای زار و اگر زن باشد از مامای زار استفاده می شود.

بابای زار غذای بیمار را به چادری که به منظور انجام مراسم در کنار دریا در نظر گرفته شده است می برد. در طول شب پمادی که حاوی ۲۱ نوع گیاه دارویی و ادویه هایی که از هندوستان می آورند، به بدن فرد بیمار مالیده می شود

در روز آخر جدا سازی جن از بدن بیمار، ابتدا بابای زار از آماده بودن بیمار برای جدا کردن جن مطمئن می شود. در این روز بابای زار گیاه دارویی را با هفت برگ از گیاه بدون خار و خاک هفت مسیر مخلوط می کند و به بدن بیمار می مالد.

وقتی کار مالیدن به پایان رسید بابای زار از زن یا دختری که چوب خیزران بدست دارد می خواهد تا همه اهل هوا مخصوصا دختران اهل هوا را برای شرکت در مراسم جن گیری خبر دار سازد.

اهل هوا به افرادی تلقی می شود که قبلا جن از بدن آنها طی مراسم زار خارج شده است.

قبل از آوردن بیمار به مراسم ،بابای زار قدرت باد را کم می کند
به این منظور او از بیمار می خواهد تا به شکم بخوابد سپس
انگشتان بزرگ پای بیمار را با طنابی که از موی بز ساخته شده
است به هم می بندد و یک نوع روغن ماهی مخصوص زیر سوراخ
های بینی بیمار می مالد. بابای زار اشعاری می خواند و چوب
خیزرانش را تکان می دهد و جن را تهدید می کند که از بدن بیمار
خارج شود. در این زمان صدایی شنیده می شود که صدای جیغ و
زوزه جن است که آماده خروج از بدن بیمار است .

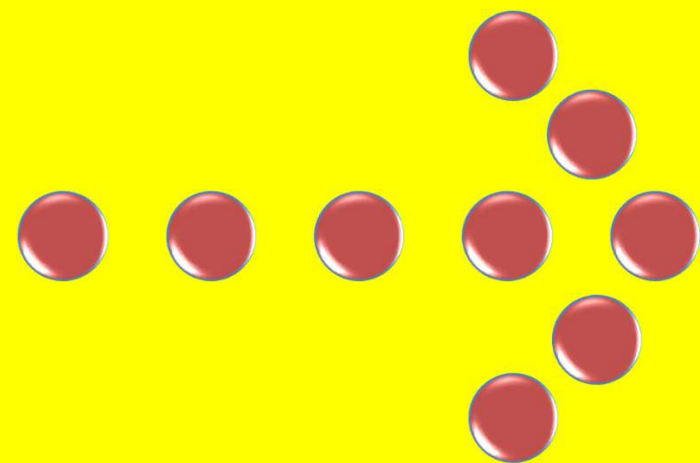
**اگر دختر خیزران به دست کارش را خوب انجام داده باشد چادر
مراسم پر از اهل هوا می شود. دختران اهل چند ویژگی دارند : لباس
رنگارنگ می پوشند، با رقصیدن ، به مراسم زار رونق می بخشند موزون
راه می روند افراد را به شرکت در مراسم تشویق می کنند در مراسم زار
سه نوع طبل به کار می رود: دهل گپ (طبل بزرگ) ، و طبل کوچک. طبل
ها را پشت سر هم قرار می دهند و گلدانی که گیاهی بنام کندروک در آن
می سوزانند درست روبروی ردیف طبل ها قرار می دهند .**

انواع میوه های تازه، گل ها، سبزی ها، تلنبار بر
روی سفره قرار می دهند قربانی که یک بز است در
محل مراسم قربانی می کنند و خون آن را در
تشتی می ریزند.

بابای زار شروع به نواختن طبل می کند، در خیمه
چرخی می زند و شروع به آواز خواندن می کند .
اگر نوع باد که بعدا توضیح آن می آید کافر باشد،
سروده ها به زبان سواحلی خوانده می شود و اگر
باد مسلمان باشد اشعار به عربی خوانده می شود
و شنونده ها شروع به تکرار اشعار می کنند.

همان طور که ضربه های طبل بلند می شود بیمار که در مقابل بابای زار نشسته، بیشتر و بیشتر نا آرام می شود، تا این که در آخر دچار تشنج می شود. تشنج از یک تکان کوچک در سر سر بیمار شروع می شود تا اینکه به لرزش شدید در سر تا سر بدن بیمار می رسد. وقتی تکان ها به اوج خود می رسد بیمار به تشنج پر از خون نزدیک می شود و آن را می نوشد ناگهان بی هوش می شود. بابای زار بر این اعتقاد است که نوشیدن خون قدرت باد را ضعیف می کند هر بابا یا مامای زار دست کم یک بار خون نوشیده است. هر نوع باد به ریتم خاصی از طبل واکنش نشان می دهد بابای زار باید ریتم مخصوص همان باد را بنوازد.

با هر ضربه ای جن در بدن بیمار حرکت می کند
اکنون وقت آن رسیده است که بابای زار با جن
صحبت کند بابای زار خواسته های جن را می شنود
وبه او می گوید که خواسته هایت را اجابت می کنم و
در این حالت جن از بدن خارج می شود. د بعضی از
موارد پس از گذشت چند روز ممکن است جن بدن
بیمار را ترک نکند این قبیل بیماران از نظر اهل هوا لا
علاج محسوب می شوند این بیماران باید مرگ را
انتخاب کرده، به بیابان برده می شوند و در آنجا
رهاشان می کنند.

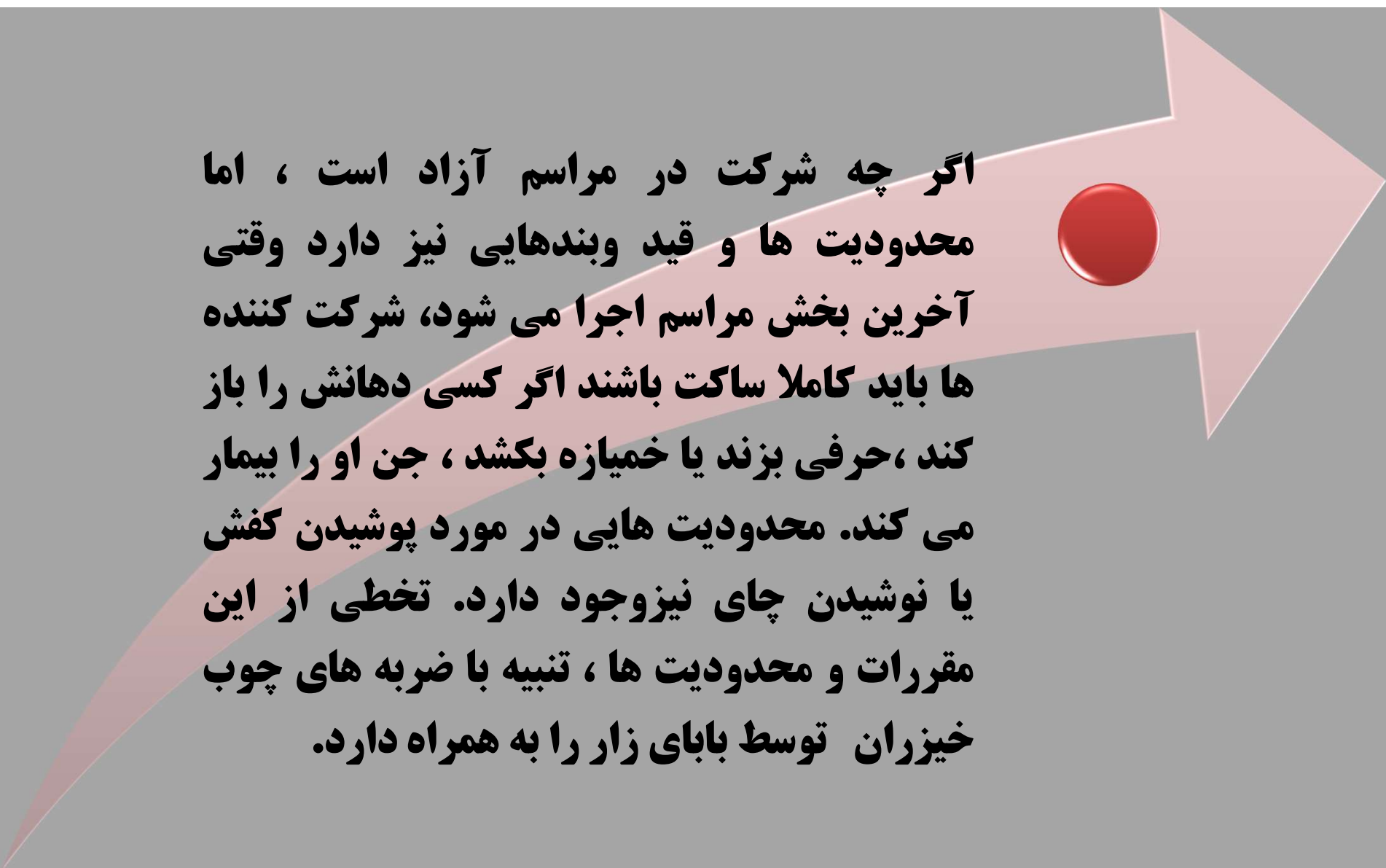

خواسته های جن متفاوت است: از هدیه کوچک مانند چوب خیزران گرفته تا پیراهن حریر و حلقه طلا. به نمایندگی از بیمار بابای زار به جن وعده برآورده شدن خواسته هایش را می دهد . اگر بیمار نتواند خواسته های جن را برآورده سازد دو باره در جسم او وارد می شود.

برای سهولت در خروج جن از بدن بیمار را به سمت قبله قرار می دهند و مطمئن می شوند که سر بیمار با کف تماسی ندارد و سپس بابای زار از بیمار می خواهد با قدرت هر چه تمام تر به سینه او مشت بکوبد این عمل به خروج جن از بدن بیمار وادار می کند.

اگر چه شرکت در مراسم آزاد است ، اما محدودیت ها و قید و بندهایی نیز دارد وقتی آخرین بخش مراسم اجرا می شود، شرکت کننده ها باید کاملاً ساکت باشند اگر کسی دهانش را باز کند ، حرفی بزند یا خمیازه بکشد ، جن او را بیمار می کند. محدودیت هایی در مورد پوشیدن کفش یا نوشیدن چای نیز وجود دارد. تخطی از این مقررات و محدودیت ها ، تنبیه با ضربه های چوب خیزران توسط بابای زار را به همراه دارد.

برای هر نوع از باد ها که وارد بدن فرد می شود تنها یک نوع مراسم بر گزار می شود.

سیاهان تصورات خاصی در مورد منشا این باد ها دارند که همه ی این تصورات در هاله ای از خرافه احاطه شده است. سیاهان خلیج فارس بستگی به شدت باد آن را طبقه بندی می کنند فردی که به طور موفقیت آمیز بر باد ها فایق اید بابا یا مامای زار می نامند که خود می تواند در خارج کردن باد از بدن بیمار تخصص داشته باشد.

مراسم اهل هوا به دلیل معاشرت با ایرانیان و فرهنگ اسلامی و تجارت با شبه جزیره هند بسیار غنی شده است عناصر مذهب شیعه و اعمال صوفیانه در بین این عده دیده می شود

انواع بادها

سیاهان خلیج فارس به ۷۲ نوع باد
اعتقاد دارند که مهم ترین آنها عبارتند
از :

(۱) باد زار : از اتیوپی سودان و مصر سر چشمه می
گیرد و به خلیج فارس می رسد زنی در مصر به نام
شیخه این نوع را باد را از بدن بیمار خارج می کند)
طی مراسمی که بسیار به اهل هوا نزدیک است).

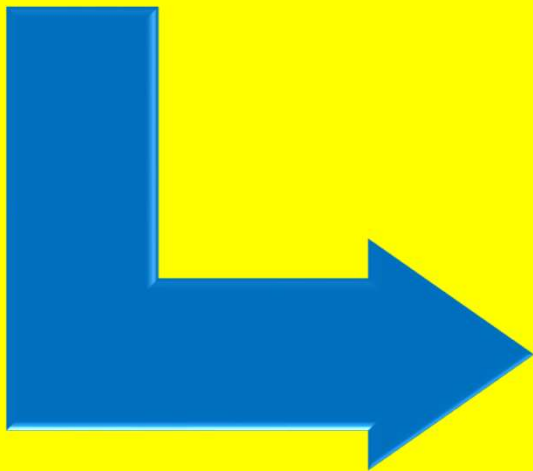
(۲) باد مشایخ : باد بی آزار است و از عدن و عربستان و خلیج فارس سر چشمه می گیرد این باد همان طور که از نامش پیدا است باد مسلمان می نامند این نوع باد با نذر و هدیه از بدن بیمار خارج می شود. این باد صیادان مروارید و ناخدا ها را بیمار می کند. مراسم خارج کردن باد از بدن بیمار در چادر انجام نمی شود بلکه در زیارت گاهی که قدمگاه نامیده میشود بر گزار می شود در اینجا می توان به تاثیر پذیری سیاهان از فرهنگ شیعی پی برد زیرا شیعیان به امام زاده معتقدند. اهل هوا وقتی به سمت امام زاده حرکت می کنند پرچم مخصوصی که علم نامیده می شود حمل می کنند. قدمگاه (امام زاده) شیخ البهار (شیخ البحار) نام دارد و در نزدیکی دریا واقع شده است دلیل اینکه باد مشایخ به گونه ای دیگر درمان می شود هنوز مشخص نیست از ویژگی های باد مشایخ ناپدید شدن صیادان و ناخداهاست.

(۳) باد جن : این باد به باد کفر معروف است و در ایران و مسقط به یک اندازه خطرناک محسوب می شوند. آن ها در بیشه زار های انجیر هندی ، در کنار آب انبار های متروکه و چاه های آب در کمین فقیران هستند این باد در طی مراسم خون می خواهد ولی در مواردی ریختن قطره ای خون در تشت پر از آب آنها را راضی می کند.

(۴) باد های ایرانی: این باد ها بسیار بی آزارند این باد ها بر اساس تصورات خرافی ایرانیان نام گذاری شده است. اهل هوا معتقدند این باد ها از سوی غول و جن و پری هستند.

(۵) باد لیوا: از مسقط بر می خیزد و ضرری ندارد. در مراسم خروج باد لیوا از بدن بیمار ۷۰ نفر هم زمان می رقصند و صحنه هایی شاد و پر هیاهوی را خلق می کنند.

**آنچه در بالا آمد گوشه هایی از آداب و
رسوم سیاهان جنوب ایران به خصوص حاشیه
نشینان خلیج فارس می باشد.**

**اما در بین مردم تونگا در افریقا نیز آداب و رسوماتی
دیده می شود که بسیار به آیین سیاهان خلیج فارس
نزدیک است . برای درک هر چه بیشتر نزدیکی آیین این
دو گروه می توان به برخی شباهت های آنها اشاره کرد:**

هر دو گروه برای خروج جن از بدن بیمار مراسمی دارند

اهل هوا و مردم تونگا برای مداوای بیمار به نزد بابا یا مامای زار می روند.

هر دو گروه مراسم خود را در چادر بر گزار می کنند.

در هر دو مراسم بابای زار با جن صحبت می کند یا او را می ترساند تا از بدن بیمار خارج شود.

هر دو مراسم ممکن است دو هفته به طول انجامد.

در مراسم هر دو گروه خون وجود دارد.

در هر دو مراسم خون نوشیده می شود.

در مراسم هر دو گروه جن از بیمار تقاضاهایی می کند.

در هر دو مراسم خروج جن از بدن بیمار با نوشیدن خون همراه است.

شبهات های زیادی در موسیقی و رقص آنها وجود دارد.